

Etički protokol i informisana saglasnost

Pravnici budućnosti i AI | 25. maj 2026.

Nosilac istraživanja / kontrolor podataka: [Pravosudna baza jug/ Odbor za ljudska prava Niš]

Kontakt za pitanja o istraživanju i podacima: [pravosudnabaza@gmail.com]

1. Svrha etičkog protokola

Ovaj protokol uređuje etička pravila za sprovođenje istraživanja “**Pravnici budućnosti i AI**”, uključujući anonimnu anketu među studentima prava, scenario-procenu AI pravne informacije i dubinske intervju sa predstavnicima pravne struke.

Istraživanje ispituje kako studenti prava koriste AI alate, kako proveravaju AI pravne informacije, kako razumeju poverljivost, akademski integritet i profesionalnu odgovornost, kao i šta pravna struka smatra minimalnim standardom odgovorne upotrebe AI kod budućih pravnika.

Pošto se istraživanje bavi AI alatima, pravnim informacijama i poverljivošću, etički standard mora biti viši od uobičajenog anketnog minimuma. Istraživački tim mora postupati u skladu sa principima dobrovoljnosti, minimizacije podataka, poverljivosti, transparentnosti, kontrole pristupa i odgovorne upotrebe tehnologije.

2. Osnovni etički principi

Istraživanje se sprovodi prema sledećim principima:

1. Učešće je dobrovoljno.
2. Anketa je anonimna.
3. Anketa nije test znanja i ne meri akademsku uspešnost studenata.
4. Scenario-procena nije ispit, već istraživački zadatak procene AI odgovora.
5. Studenti koji ne koriste AI ravnopravno učestvuju u istraživanju.
6. Ne prikupljaju se ime, prezime, broj indeksa, email, telefon ili drugi identifikatori studenata.
7. Ne traže se stvarni slučajevi, dokumenti, brojevi predmeta, lični podaci, podaci klijenata ili podaci trećih lica.
8. Rezultati se prikazuju zbirno.

9. Fakulteti, studentske organizacije i druga lica ne dobijaju pojedinačne odgovore učesnika.
10. Intervjuisani predstavnici struke biraju da li žele da budu imenovani, anonimno citirani ili samo parafrazirani.
11. Snimanje intervjuja se vrši samo uz izričitu saglasnost sagovornika.
12. Sirovi podaci, snimci, transkripti i beleške dostupni su samo članovima istraživačkog tima kojima su neophodni za rad na projektu.
13. Sirovi podaci se ne unose u otvorene generativne AI alate. AI alati se mogu koristiti samo nad prethodno anonimizovanim ili agregiranim materijalom, i to ako alat ispunjava uslove poverljivosti i kontrole pristupa.
14. Eventualni identifikacioni ili poverljivi podaci koji se slučajno pojave u otvorenim odgovorima, transkriptima ili beleškama uklanjaju se pre analize.

Deo A: Anketa među studentima

3. Priroda ankete

Anketa se sprovodi online među studentima prava u Srbiji. Cilj ankete je da se razume kako studenti koriste AI alate, za koje zadatke ih koriste, kako proveravaju odgovore, koliko im veruju, kako razumeju etiku i poverljivost i kakva im je podrška potrebna za odgovornu upotrebu AI u pravnom obrazovanju.

Anketa ne služi za proveru znanja, rangiranje studenata, ocenjivanje fakulteta ili utvrđivanje pojedinačne akademske odgovornosti.

4. Podaci koji se prikupljaju u anketi

Anketa može prikupljati sledeće podatke:

- fakultet ili studijski program;
- tip ustanove;
- godina studija;
- nivo studija;
- grad studiranja;
- prethodno iskustvo u pravnoj praksi;
- učestalost i način korišćenja AI alata;
- stavovi o proveru izvora, poverenju, etici i poverljivosti;
- odgovori na scenario-procenu;
- otvoreni odgovori o potrebama i preporukama.

Anketa ne prikuplja:

- ime i prezime;
- broj indeksa;
- email adresu;
- broj telefona;
- IP adresu, ukoliko podešavanja korišćenog anketnog alata omogućavaju isključivanje takvog prikupljanja;
- dokumenta;
- fotografije;
- brojeve predmeta;
- podatke klijenata;
- podatke trećih lica.

Google Forms je potrebno podesiti obrazac tako da:

- ne prikuplja email adrese;
- ne zahteva prijavljivanje nalogom, ako to nije neophodno;
- ne ograničava odgovore na jedan nalog ako bi to narušilo anonimnost;
- ne traži upload dokumenata;
- ne uključuje pitanja koja mogu identifikovati konkretnog studenta.

5. Tekst informisane saglasnosti za uvod ankete

Informisana saglasnost

Učestvujete u anonimnom istraživanju o tome kako studenti prava u Srbiji koriste alate veštačke inteligencije u učenju, razumevanju pravnih informacija i pripremi za buduću pravničku praksu.

Učešće je dobrovoljno. Anketu možete prekinuti u bilo kom trenutku. Anketa ne predstavlja test znanja, ne meri akademsku uspešnost i nema uticaj na vaš akademski status.

Ne prikupljamo ime, prezime, broj indeksa, email adresu, broj telefona niti druge podatke na osnovu kojih vas možemo identifikovati. Rezultati će biti analizirani i prikazani zbirno.

Molimo vas da u odgovorima ne unosite stvarne slučajeve, imena osoba, brojeve predmeta, dokumenta, lične podatke, podatke klijenata ili druge poverljive informacije.

U delu ankete koji se odnosi na scenario-procenu prikazuje se fiktivni primer AI odgovora. Taj primer služi isključivo za istraživanje načina procene AI pravne informacije i ne predstavlja pravni savet.

Potvrdom učešća potvrđujete da ste pročitali/la ovu napomenu i da dobrovoljno učestvujete u istraživanju.

6. Scenario-procena u anketi

Scenario-procena je deo ankete u kojem se studentima prikazuje fiktivna situacija i fiktivni AI odgovor. Cilj je da se razume kako studenti procenjuju pouzdanost, rizik i granice upotrebe AI pravne informacije.

Scenario-procena:

- nije test znanja;
- ne traži rešavanje slučaja kao na ispitu;
- ne traži unošenje stvarnih podataka;
- ne predstavlja pravni savet;
- koristi se isključivo za istraživanje kritičkog rasuđivanja, provere izvora i razlikovanja pravne informacije od pravnog saveta.

7. Pravilo za slučajno unošenje poverljivih informacija u anketu

Ako učesnik u otvorenom odgovoru slučajno unese podatke koji mogu identifikovati njega, drugu osobu, klijenta, predmet, instituciju ili konkretan slučaj, ti podaci se uklanjaju pre analize.

To uključuje:

- ime i prezime;
- adresu;
- broj telefona;
- email;
- JMBG;
- broj predmeta;
- broj prekršajnog naloga;
- naziv klijenta;
- naziv predmeta koji može identifikovati stranke;
- detalje koji jasno ukazuju na konkretnu osobu ili događaj;
- sadržaj dokumenta koji nije trebalo uneti.

Postupak:

1. Istraživač koji pregleda bazu označava odgovor kao “sadrži identifikacione/potencijalno poverljive podatke”.

2. Identifikacioni deo se uklanja ili preformuliše.
3. Ako se odgovor ne može anonimizovati bez gubitka smisla, taj odgovor se isključuje iz kvalitativne analize.
4. Sirova verzija odgovora se ne koristi u izveštaju, prezentacijama, kampanji ili primerima.
5. U finalnoj studiji se ne objavljuje nijedan citat koji može identifikovati učesnika ili treće lice.

Deo B: Dubinski intervjui sa predstavnicima struke

8. Priroda intervjua

Dubinski intervjui se sprovode sa predstavnicima pravne struke radi razumevanja profesionalnog standarda odgovorne upotrebe AI kod budućih pravnika.

Intervjui nisu reprezentativno merenje stavova cele pravne struke. Oni služe kao kvalitativni ekspertski uvid i standard za poređenje sa studentskom praksom. Postojeći vodič za intervjue već jasno navodi da je cilj intervjua utvrđivanje minimalnog standarda odgovorne upotrebe AI kod budućih pravnika, a ne reprezentativno merenje stavova struke.

Sagovornici mogu biti:

- profesori prava;
- advokati;
- sudije, tužioci ili sudijski/tužilački pomoćnici;
- pravnici iz civilnog sektora;
- pravnici iz oblasti pravne pomoći i ljudskih prava;
- eksperti za digitalno pravo, zaštitu podataka ili legal tech;
- mladi pravnici ili pripravnici;
- predstavnici pravnih klinika ili praktične nastave.

9. Saglasnost za intervju

Pre intervjua sagovornik dobija kratko objašnjenje:

- cilja istraživanja;
- okvirnog trajanja razgovora;
- tema razgovora;
- prava da odbije odgovor na bilo koje pitanje;
- prava da prekine intervju;

- načina citiranja;
- načina čuvanja podataka;
- mogućnosti snimanja i transkripcije.

Sagovornik bira jednu od sledećih opcija citiranja:

1. imenovano citiranje;
2. anonimno citiranje uz opis profila, na primer “advokat”, “profesor prava”, “pravnik iz civilnog sektora”;
3. bez direktnog citiranja, uz korišćenje razgovora samo za tematsku analizu;
4. parafraziranje bez navođenja identiteta.

Sagovornik daje kratku pisanu saglasnost / checkbox strukturu:

- Saglasan/na sam da učestvujem u intervjuu.
- Saglasan/na sam da se intervju snima.
- Saglasan/na sam da se napravi transkript.
- Birani način citiranja: imenovano / anonimno / parafraza / bez citiranja.
- Želim uvid u transkript: da / ne.

10. Snimanje intervjuja

Intervjui se mogu snimati samo uz izričitu saglasnost sagovornika.

Ako sagovornik ne pristane na snimanje, intervju se može sprovesti uz ručne beleške.

Snimanje ne sme biti skriveno. Na početku intervjuja istraživač mora jasno reći:

- da li se intervju snima;
- kojom aplikacijom se snima;
- da li aplikacija automatski pravi transkript ili AI sažetak;
- ko će imati pristup snimku, transkriptu i beleškama;
- da snimak i transkript neće biti javno objavljeni;
- da sagovornik može zatražiti da se određeni deo ne citira ili ne koristi.

11. Korišćenje Fathom aplikacije za snimanje, transkripciju i radne AI sažetke intervjuja

Dubinski intervjui sa predstavnicima pravne struke mogu se snimati i transkribovati uz pomoć aplikacije **Fathom**, isključivo uz prethodnu i izričitu saglasnost sagovornika.

Snimanje se ne podrazumeva. Ako sagovornik ne želi da intervju bude sniman, intervju se sprovodi bez snimka, uz ručne beleške istraživača.

Pre početka intervjuja, sagovornik mora biti jasno obavešten:

- da li se intervju snima;
- da se koristi Fathom;
- da Fathom može generisati transkript i radni AI sažetak;
- ko ima pristup snimku, transkriptu i sažetku;
- koliko dugo se materijal čuva;
- kako se materijal briše;
- da sagovornik može odbiti snimanje bez posledica po učešće u istraživanju;
- da sagovornik može zatražiti da se određeni deo razgovora ne citira ili ne koristi.

Za potrebe ovog istraživanja Fathom se koristi kao preporučeni alat zato što, prema informacijama dostupnim istraživačkom timu, ima javno dostupne Terms of Service, Privacy Policy i Data Processing Agreement; korisnik ostaje kontrolor podataka, dok Fathom nastupa kao obrađivač podataka; korisnički podaci se ne koriste za trening, fine-tuning ili unapređenje AI modela; pristup je private-by-default; automatsko deljenje se može isključiti; a organizator sastanka može obrisati snimak i prateće materijale.

Pre prvog intervjuja istraživački tim čuva internu belešku o proveri važećih pravila Fathom-a, uključujući Terms of Service, Privacy Policy i Data Processing Agreement. Ako se pravila korišćenja promene tokom trajanja istraživanja, tim ponavlja proveru pre nastavka korišćenja aplikacije.

Fathom se koristi isključivo uz sledeća podešavanja i pravila:

- snimanje se pokreće samo nakon saglasnosti sagovornika;
- automatsko deljenje snimka i transkripta isključuje se gde god je to moguće;
- pristup se ograničava na istraživački tim i sagovornika ako zatraži uvid;
- podaci se, u skladu sa važećim pravilima, mogu obrađivati putem cloud infrastrukture van Srbije/Evropske unije;
- snimak se briše nakon provere transkripta, a najkasnije u roku iz tačke 15 ovog protokola;
- AI sažetak se koristi samo kao pomoćna radna beleška, a ne kao samostalni istraživački nalaz.

Ako postoji dilema između pogodnosti korišćenja aplikacije i zaštite poverljivosti sagovornika, prednost ima zaštita poverljivosti.

12. Dostupnost i korišćenje snimka, transkripta i AI sažetka

Snimak, transkript i eventualni AI sažetak intervjua nisu javni materijali.

Pristup ovim materijalima imaju samo:

- sagovornik, ako zatraži uvid;
- osoba koja vodi intervju;
- članovi istraživačkog tima neposredno uključeni u analizu intervjua.

Materijal se ne deli sa fakultetima, studentskim organizacijama, medijima, donatorima, partnerima ili trećim licima u sirovom obliku.

Ako Fathom tehnički omogući pristup određenim učesnicima razgovora, sagovornik se o tome obaveštava pre početka intervjua. Automatsko deljenje snimka i transkripta isključuje se gde god je to moguće.

AI sažetak koji generiše Fathom može se koristiti samo kao pomoćna radna beleška. On ne predstavlja istraživački nalaz i ne sme se koristiti kao jedini osnov za zaključivanje, citiranje ili kodiranje intervjua.

Svaki navod iz AI sažetka proverava se u odnosu na transkript ili ručne beleške istraživača. Ako postoji neslaganje između AI sažetka i transkripta, prednost ima transkript. Ako transkript nije dostupan, prednost imaju ručne beleške istraživača.

Sirovi transkripti, snimci i beleške iz intervjua ne unose se u druge otvorene generativne AI alate radi dodatnog sažimanja, prevođenja, stilske uređivanja ili analize.

13. Pravilo poverljivosti tokom intervjua

Sagovornici se pre intervjua jasno obaveštavaju da istraživački tim ne traži podatke o konkretnim klijentima, predmetima, strankama, tekućim postupcima ili poverljivim slučajevima.

Sagovornici se mole da tokom intervjua ne iznose:

- imena klijenata;
- podatke o strankama;
- brojeve predmeta;
- podatke iz tekućih postupaka;
- poverljive informacije iz prakse;

- informacije koje mogu identifikovati konkretan slučaj, osobu, klijenta ili instituciju;
- podatke obuhvaćene profesionalnom tajnom;
- druge podatke čije bi iznošenje moglo narušiti poverljivost, privatnost ili profesionalne obaveze sagovornika.

Ako sagovornik želi da navede primer iz prakse, primer treba da bude anonimizovan i opisan na opštem nivou, bez detalja koji mogu identifikovati osobu, predmet, klijenta, instituciju ili postupak.

Ovo pravilo važi bez obzira na to da li se intervju snima putem Fathom-a ili se vodi bez snimanja, uz ručne beleške.

14. Postupanje u slučaju slučajnog iznošenja poverljivih ili identifikacionih informacija

Ako sagovornik tokom intervjua slučajno iznese poverljivu ili identifikacionu informaciju, istraživač postupa odmah i preventivno.

Postupak je sledeći:

1. Istraživač ljubazno zaustavlja tok razgovora i podseća sagovornika da ne iznosi poverljive ili identifikacione podatke.
2. Deo razgovora koji sadrži poverljivu ili identifikacionu informaciju označava se kao "ne koristiti".
3. Ako postoji transkript, taj deo se uklanja iz transkripta ili se zamenjuje oznakom: **[poverljiv podatak uklonjen]**.
4. Ako postoji AI sažetak, proverava se da li je poverljiva informacija preneti u sažetak. Ako jeste, sažetak se briše ili se izrađuje nova, očišćena radna beleška.
5. Taj deo razgovora se ne koristi u analizi, citatima, studiji, policy brief-u, prezentaciji, komunikacionim materijalima ili kampanji.
6. Ako je izneta posebno osetljiva informacija, istraživački tim razmatra brisanje celog snimka i zadržavanje samo anonimizovanih ručnih beleški.
7. Ako sagovornik naknadno zatraži da se određeni deo razgovora ne koristi, istraživački tim taj zahtev poštuje, osim ako je materijal već anonimizovan i integrisan u zbirnu tematsku analizu na način koji ne omogućava identifikaciju sagovornika ili trećeg lica.

Ovo pravilo primenjuje se na sve intervjue, bez obzira na to da li su snimani ili vođeni samo kroz ručne beleške.

15. Rokovi čuvanja i brisanja snimaka, transkripata i AI sažetaka

Snimak intervjua čuva se samo dok je potreban za proveru transkripta i izradu istraživačkih beleški.

Snimak se briše nakon provere transkripta, a najkasnije **90 dana od datuma intervjua**, osim ako sagovornik izričito odobri duže čuvanje.

Transkript intervjua čuva se do završetka analize i izrade studije, a najduže **12 meseci nakon objavljivanja finalnog izveštaja**.

AI sažetak se čuva samo ako je koristan kao pomoćna radna beleška i ako ne sadrži poverljive ili identifikacione podatke. U suprotnom se briše zajedno sa snimkom ili odmah nakon provere transkripta.

Ako sagovornik zatraži brisanje snimka pre isteka predviđenog roka, istraživački tim taj zahtev poštuje, osim ako je materijal već anonimizovan i integrisan u zbirnu tematsku analizu na način koji ne omogućava identifikaciju sagovornika.

Sirovi snimci, transkripti i AI sažeci ne čuvaju se duže nego što je neophodno za potrebe istraživanja.

16. Kontrolna lista pre svakog intervjua

Pre svakog intervjua istraživač potvrđuje da su ispunjeni sledeći uslovi:

- sagovornik je obavešten o cilju intervjua;
- sagovornik zna da je učešće dobrovoljno;
- sagovornik zna da može odbiti odgovor na bilo koje pitanje;
- sagovornik je izabrao način citiranja;
- sagovornik zna da ne treba da iznosi poverljive ili identifikacione podatke;
- sagovornik zna da li se intervjua snima;
- sagovornik zna da se koristi Fathom;
- sagovornik zna da Fathom može generisati transkript i radni AI sažetak;
- sagovornik je dao saglasnost za snimanje;
- automatsko deljenje snimka i transkripta isključeno je gde god je to moguće;
- pristup snimku, transkriptu i sažetku ograničen je na istraživački tim i sagovornika na zahtev;
- plan brisanja snimka je definisan;
- istraživač je spreman da zaustavi razgovor ako se slučajno iznese poverljiva informacija.

Ako neki od ovih uslova nije ispunjen, intervju se ne snima. Može se sprovesti samo uz ručne beleške, ako sagovornik na to pristaje.

17. Kratka skripta za početak intervjuja

Pre početka intervjuja istraživač sagovorniku čita ili parafrazira sledeću napomenu:

Pre nego što počnemo, želim da potvrdim nekoliko stvari. Intervju je dobrovoljan i možete preskočiti bilo koje pitanje. Ne tražimo podatke o konkretnim klijentima, predmetima, strankama, tekućim postupcima ili poverljivim slučajevima. Ako pomenete primer iz prakse, molim Vas da bude anonimizovan.

Uz Vašu saglasnost, razgovor ćemo snimiti putem Fathom aplikacije, koja može napraviti transkript i radni AI sažetak. Snimak, transkript i sažetak nisu javni i biće dostupni samo istraživačkom timu koji radi na analizi, kao i Vama ako zatražite uvid. Materijal se ne deli sa fakultetima, medijima, donatorima, partnerima ili trećim licima u sirovom obliku.

Snimak brišemo nakon provere transkripta, a najkasnije u roku od 90 dana. AI sažetak koristimo samo kao pomoćnu belešku, ne kao konačan istraživački nalaz.

Da li pristajete da razgovor bude snimljen?

Ako sagovornik ne pristane na snimanje, istraživač nastavlja intervju bez snimanja i vodi ručne beleške.

Deo C: Plan upravljanja podacima

18. Vrste podataka

Istraživanje proizvodi sledeće vrste podataka:

1. anonimni anketni odgovori;
2. otvoreni tekstualni odgovori iz ankete;
3. odgovori na scenario-procenu;
4. lista kontakata za distribuciju ankete;
5. lista potencijalnih sagovornika iz struke;
6. audio/video snimci intervjuja, ako su odobreni;

7. transkripti intervjua;
8. AI sažeci intervjua, ako ih aplikacija generiše;
9. istraživačke beleške;
10. kodovi i tematske analize;
11. agregirane tabele, grafikoni i nalazi.

19. Kontrola pristupa

Pristup podacima ima samo istraživački tim.

Minimalni pristup:

- Vodja istraživanja: celokupan projektni i komunikacioni uvid;
- Koordinator istraživanja: metodologija, analiza, intervjui i instrumenti;
- Analitičar podataka: očišćena baza i agregirani podaci;
- Osoba za komunikaciju: samo agregirani nalazi i odobreni citati;
- Administrativna podrška: samo kontakt-lista i statusi komunikacije, bez sirovih odgovora ankete ili snimaka intervjua.

Sirovi podaci se ne dele sa osobama koje ne učestvuju direktno u istraživanju.

20. Čuvanje podataka

Podaci se čuvaju u zaštićenom projektnom folderu sa ograničenim pristupom.

Preporuka:

- sirova baza ankete: čuva se do završetka studije i najduže 6 meseci nakon objavljivanja finalnog izveštaja;
- očišćena i anonimizovana baza: može se čuvati do 24 meseca radi interne provere nalaza;
- agregirane tabele i grafikoni: mogu se čuvati trajno kao deo projektne dokumentacije;
- audio/video snimci intervjua: brišu se nakon verifikacije transkripta, a najkasnije 90 dana nakon završetka intervjua, osim ako sagovornik izričito odobri duže čuvanje;
- transkripti intervjua: čuvaju se do završetka studije i najduže 12 meseci nakon objavljivanja finalnog izveštaja;
- AI sažeci intervjua: čuvaju se samo ako su provereni i korisni za analizu; u suprotnom se brišu zajedno sa snimkom;
- kontakt-lista sagovornika: čuva se do završetka diseminacije rezultata, zatim se briše ili svodi na minimalnu evidenciju uz saglasnost.

Ovi rokovi se mogu skratiti ako to zahtevaju učesnici ili ako istraživački tim proceni da nema potrebe za daljim čuvanjem.

21. Čišćenje i anonimizacija podataka

Pre analize, istraživački tim pregleda otvorene odgovore i transkripte radi uklanjanja identifikacionih i poverljivih podataka.

Anonimizacija obuhvata:

- uklanjanje imena;
- uklanjanje brojeva predmeta;
- uklanjanje naziva klijenata;
- uklanjanje detalja koji mogu identifikovati osobu, slučaj ili instituciju;
- zamenu specifičnih detalja opštim opisom, na primer “[lokalna institucija]”, “[pravni postupak]”, “[anonimizovan primer]”.

U finalnoj studiji se ne objavljuje nijedan citat koji može identifikovati učesnika ili treće lice, osim ako je sagovornik iz struke izričito pristao na imenovano citiranje.

22. Korišćenje AI alata u obradi podataka

Sirovi anketni odgovori, otvoreni odgovori, snimci i transkripti ne smeju se unositi u otvorene generativne AI alate radi analize, sažimanja, prevođenja ili stilskog uređivanja.

AI alat se može koristiti samo za pomoćne zadatke ako su podaci prethodno anonimizovani i ako alat ispunjava uslove poverljivosti i kontrole pristupa.

Primer dozvoljene upotrebe:

- analiza već agregiranih nalaza;
- jezičko uređivanje potpuno anonimizovanog teksta;
- pomoć u strukturiranju preporuka bez unosa sirovih podataka.

Primer nedozvoljene upotrebe:

- unošenje celog transkripta intervjua u otvoreni AI alat;
- unošenje otvorenih odgovora sa potencijalno identifikacionim detaljima;
- unošenje snimka ili dokumenta koji sadrži poverljive informacije;
- korišćenje AI sažetka kao jedinog izvora za interpretaciju intervjua.

23. Incidenti i povreda poverljivosti

Ako dođe do slučajnog otkrivanja podataka, pogrešnog deljenja fajla, neovlašćenog pristupa ili drugog incidenta, istraživački tim postupa ovako:

1. odmah se obaveštava osoba koja vodi projekat;
2. pristup spornom dokumentu se ograničava ili ukida;
3. proverava se ko je imao pristup;
4. sporna verzija se briše ili zamenjuje očišćenom verzijom;
5. incident se evidentira u internom incident log-u;
6. ako postoji rizik po učesnika, istraživački tim odlučuje o daljem postupanju i eventualnom obaveštavanju učesnika.

24. Objavljivanje nalaza

Nalazi se objavljuju isključivo u zbirnom, anonimizovanom ili odobrenom obliku.

Dozvoljeno je objaviti:

- agregirane procenete;
- tematske obrasce;
- anonimizovane citate;
- imenovane citate samo uz saglasnost sagovornika;
- preporuke;
- primere iz scenario-procena ako ne identifikuju učesnika.

Nije dozvoljeno objaviti:

- sirove odgovore;
- baze podataka;
- snimke;
- transkripte;
- citate koji identifikuju studenta;
- citate koji otkrivaju klijenta, predmet, instituciju ili treće lice bez saglasnosti;
- poređenja koja mogu dovesti do neprimerenog rangiranja ili stigmatizacije pojedinačnih fakulteta.